

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2018|054-055 VAN 23 AUGUSTUS 2018

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS STADSGEZICHT MET OVERGANGSZONE VAN DE KATTENSTEEG IN BORGLOON EN DE VOORLOPIGE GEHELE OPHEFFING VAN DE BESCHERMING ALS STADSGEZICHT VAN DE KATTENSTEEG IN BORGLOON, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 2 JULI 2018

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 23 augustus 2018 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 2 juli 2018 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als stadsgezicht met overgangszone van de Kattensteeg in Borgloon en aansluitend een adviesvraag over de voorlopige gehele opheffing van de bescherming als stadsgezicht van de Kattensteeg in Borgloon. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming en de voorlopige gehele opheffing met name (a) de ministeriële besluiten, (b) de fotoregistratie, (c) de afbakeningsplannen en (d) het beschermingsvoorstel.
2. De Kattensteeg in Borgloon werd in 1993 omwille van de historische waarde beschermd als stadsgezicht. Daarbij werd geen duidelijke uitspraak gedaan over het juridisch statuut van de tuinmuren en de bermten die de Kattensteeg flankeren. Ondertussen is echter ter hoogte van de tuin- en keermuren een reële erosie- en stabiliteitsproblematiek ontstaan. Aldus wordt een nieuw beschermingsvoorstel voorgelegd met het oog op rechtszekerheid over de afbakening van de bescherming, de instandhouding en herwaardering van de aanwezige erfgoedwaarden en een beheersvisie die is aangepast aan de huidige toestand.

De commissie erkent de problematiek en ondersteunt de gehanteerde aanpak. Aldus gaat de VCOE akkoord met de voorlopige gehele opheffing van de bescherming als stadsgezicht van de Kattensteeg in Borgloon. De commissie merkt op dat de opheffing wordt gemotiveerd op basis van artikel 6.2.1, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet: de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing is vereist omwille van het algemeen belang. De commissie suggereert eveneens te verwijzen naar artikel 6.2.1, 4°: het goed beheer vereist de toevoeging van gegevens.

In onderstaand advies gaat de commissie artikelsgewijs in op het nieuwe beschermingsvoorstel, dat goed uitgewerkt en duidelijk gemotiveerd is.

3. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de voorlopige bescherming van de Kattensteeg vast en verwijst naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd. De commissie stelt vast dat gopteerd werd voor een herbescherming als stadsgezicht met overgangszone. De afbakening van het stadsgezicht is ruimer dan voorheen en betekent een waardevolle uitbreiding van de oude bescherming. De commissie ondersteunt tevens de afbakening van de overgangszone in functie van een aangepast beheer.
4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de erfgoedwaarden die de bescherming als stadsgezicht verantwoordt en beschrijft de aanwezige erfgoedkenmerken –en elementen. De commissie erkent de historische, stedenbouwkundige, ruimtelijk-structurerende en archeologische waarde van de Kattensteeg.

5. De beheervisie voor het stadsgezicht is opgenomen in artikel 3.1 van het ministerieel besluit. De commissie vindt het positief dat deze inzet op regelmatig en deskundig onderhoud, het tegengaan van erosie en aangepast gebruik. Desalniettemin heeft de commissie nog diverse bemerkingen. Zo is in doelstelling 3° voor het pad sprake van 'een wegbedekking die uitgaat van het behoud van de erfgoedwaarden'. Het is onvoldoende duidelijk wat hier precies mee bedoeld wordt. Doelstelling 4° gaat uit van 'een aangepast gebruik dat de historische en ruimtelijk-structurende waarde niet aantast'. Uit het inhoudelijk dossier blijkt dat de Kattensteeg onderdeel uitmaakt van toeristische routes doorheen de stad en van de GR 564 (Grote Route paden). Het is onvoldoende duidelijk of het huidige toeristisch gebruik als 'aangepast gebruik' wordt beschouwd en aldus kan worden verdergezet.

De beheersdoelstellingen voor de overgangszone zijn opgenomen in artikel 3.2 van het ministerieel besluit. Hoewel de overgangszone net tot doel heeft de erosie- en stabiliteitsproblematiek van de tuin- en keermuren aan te pakken, zijn deze beheersdoelstellingen erg zwak. De commissie vraagt de beheervisie voor de overgangszone verder uit te werken.

6. Artikels 4.1 en 4.2 van het ministeriële besluit formuleren de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen stadsgezicht en van de overgangszone. De commissie kan deze ondersteunen.
7. Artikels 5.1 en 5.2 van het beschermingsbesluit geven een overzicht van de toelatingsplichtige handelingen binnen het te beschermen stadsgezicht en binnen de overgangszone. De commissie kan deze ondersteunen.
8. Tot slot formuleert de commissie volgende bemerkingen bij het inhoudelijk dossier:
 - Onder '2.3.1. Afbakening beschermd stadsgezicht' wordt verwezen naar bepaalde panden met straatnamen en huisnummers, terwijl deze informatie niet afleesbaar is op het afbakeningsplan. Aldus is het niet meteen duidelijk waar deze huizen precies gelegen zijn. De commissie stelt daarom voor in punt 2.3.1. tevens de perceelnummers, zoals vermeld op het afbakeningsplan, op te nemen. Dit komt de leesbaarheid van het dossier ten goede.
 - Onder '2.3.2. Afbakening overgangszone' wordt gesteld dat perceel 245C valt binnen de bescherming als monument van Tongersestraat 16. De commissie merkt op dat de Tongersestraat 16 - en dus perceel 245C - inderdaad ten dele beschermd is als monument, maar tevens als stadsgezicht. De commissie vraagt dit aan te vullen.
9. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies voor de voorlopige gehele opheffing van de bescherming als stadsgezicht van de Kattensteeg in Borgloon.

Voor de voorlopige bescherming als stadsgezicht met overgangszone van de Kattensteeg in Borgloon geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies. De commissie vraagt:

- De beheervisie voor het stadsgezicht op een aantal punten te verduidelijken;
- De beheervisie voor de overgangszone verder uit te werken;
- Het inhoudelijk dossier op enkele punten aan te passen.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweirtdt

Voorzitter